

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. XIV. An unus Angelus species habeat magis universales, quàm alius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO DECIMA-TERTIA.

Vtrum Angelus plura simul cognoscere possit immediatè.

I. RESPONDEO cum S. Thoma q. 58. art. 2. Vasquez disp. 121. num. 14. & aliis communiter, posse, idque vel eodem actu, seu conceptu, vel diverso. Probatur: nulla enim in hoc apparet, vel probabilis repugnantia: nec est cur quis id Angelis denegat, cum & sensus objecta varia simul percipere possint. Deinde cum Angelus, uti iam diximus, suam substantiam naturali semper necessitate intueatur, sequeretur non posse eum ad ullum aliud objectum simul perfectè attendere, quod per se videtur incredibile. Quando ergo S. Thomas hic quaest. 58. art. 2. ait, intellectum non posse simul plura intelligere, ad summum vult, non posse intellectum plura intelligere sine ordine aliquo & subordinatione, vel inter se, vel ad aliud quod tertium, quo modo apud Vasquez hic, disp. 220. cap. 1. Aegidius, Sancti Thomae auditor cum exponit, & optimè congruit cum eo, quod supra diximus, Angelum scilicet quidquid intelligit, ex determinatione cognitionis suae substantiae intelligere, sicque cum ordine ad illam objecta alia percipere.

II. Tandem addo, licet intellectus Angelicus petat connaturaliter speciem representantem tot objecta simul, quae proinde simul cognoscere possit, non tamen ita illi objectorum numero alligatur, quin si plures & plures ei species infundantur, possit plura adhuc & plura objecta cognoscere; crescit enim perfectio & numerus actuum pro maiore perfectione principii. Nec mirum cuiquam videri debet, actus evadere posse perfectiores & perfectiores, si major semper addatur virtus in principio, ut in intentione ejusdem actus fatentur omnes, & videtur clarum in visione lucis & albedinis: quo enim gradu perfectio & intensio speciei, eodem crescit visionis perfectio.

III. Diverso itaque modo se res habet in huiusmodi actionibus eliciendis, & in gestatione ponderum: unde Petrus, qui solus potest portare pondus ut quatuor, potest cum alio earundem virium portare pondus ut octo, cum tertio ut duodecim, & sic deinceps, ita ut ipsi nunquam correspondeat nisi pondus ut quatuor. At verò aliud cernitur in intellectu, Angelus enim qui cum una specie elicere potest unum actum ut quatuor, potest cum altera ejusdem rationis alium simul elicere ut quatuor, & plures ac plures similiter ut quatuor, & si postea ad eundem actum cum intellectu concurrant tres istae species, elicietur actus ut duodecim, ita tamen ut non quatuor tantum gradus correspondeant intellectui, sicut Petro in gestatione ponderis, sed omnes gradus indivisibiliter ita correspondent intellectui, & omnes similiter speciebus, ut nec hæc sine illo, nec ille sine his quidquam omnino possit, sicque quoad hoc diversissima ratio est de causis subordinatis & non subordinatis.

IV. Quare etiam arguatur major virtus posse cum aliqua specie plura, vel perfectius cognoscere, quam cum eadem possit alius intellectus, non tamen si species multiplicentur, vel intendantur, tunc enim ad plurima objecta clarè & distinctè cognoscenda extendere se potest intellectus intuitivus: quod non contingit in imaginativâ, cujus species omnes, utpote à pluribus & contrariis humoribus ac

Plura simul cognoscere potest Angelus immediatè.

Quo sensu negat S. Thomas posse intellectum plura simul cognoscere.

Petit Angelus naturaliter speciem tot simul objectorum efficiendæ representativam.

Diversissima ratio est in huiusmodi actibus eliciendis, & in gestatione ponderis.

Omnes gradus correspondent intellectui, & omnes speciebus.

Multiplicatis speciebus, ad plurima objecta extendere se potest intellectus intuitivus.

dispositionibus dependentes, excitari simul non possunt.

SECTIO DECIMA-QUARTA.

An unus Angelus species habeat magis universales, quam alius.

SUPPONO cum S. Thoma hic, quaest. 55. a. 3. & communi sententiâ contra Scotum in 2. d. 3. quaest. 10. posse Angelum per unam speciem plura objecta cognoscere: Primò quia potest per unum varia objecta videre, cum hoc & ab oculo corpore fieri possit. Deinde nulla omnino est repugnantia, quo minùs possit eadem species varia in actu primo representare: quod enim dicit Scotus species produci ab objectis, inprimis licet id possibile esse supra dixerimus Sect. 4. de factò tamen vix unquam contingit, cum objecta vel omnino non sint quando species in intellectu Angeli producit, vel non sint applicata. Tandem licet producerentur species ab objectis, quidni tamen poterunt duo objecta unam speciem producere, utriusque objecti representativam, sicut in libris de animâ dixi frequenter contingere in speciebus visibilibus.

Hinc infero cum P. Hurtado disp. 5. de animâ sect. 3. 4. & 5. objectum, tam intellectus quam speciei alicujus intelligibilis, saltem respectu actus clari, & intuitivi, non debere esse necessariò unum re vel ratione, ut volunt Thomistæ, sed posse esse plura ut plura, & consequenter non aliam in illo objectis unitatem requiri, quam aggregationis. Ratio est: species siquidem & potentia specificantur ab actibus, quos sigillatim & in particulari respiciunt, & non solum in genere, cum illos respiciant ut à se producendos, & consequenter ut sunt à parte rei. Actus etiam, saltem intuitivi & clari respiciunt objecta in particulari & ut plura, cum unum ab alio discernant. Cum ergo species & potentia non respiciant objecta nisi mediatè, nempe per actus à se productos, respiciunt illa ut plura, nec aliâ unitate, quam aggregationis.

Quari itaque hic solet an Angeli, quò superiores, & perfectiores sunt, eò universales habeant species. Qua in re confusissimè loquuntur Auctores. Ut ergo clariùs procedamus, dupliciter intelligi potest hæc universalitas major in speciebus Angelicis: primò ita, ut si Angelus quilibet habeat unam speciem representantem aquilas, & aliam representantem leones, Angelus huic superior, per unicam speciem & aquilas representet & leones, quæ species sine dubio universalior est præcedente, utpote quæ ad plura objecta extenditur. Secundò species dici potest universalior, quia plura ratione distincta unâ vice cum perfectiore intellectu superioris Angeli representat, utpote qui plures rationes in objecto per eam simul uno actu penetrat, quam possit Angelus inferior, nisi vel plures species adhibeat, vel sæpius per eandem operetur. Hoc sensu non difficulter salvatur major universalitas specierum pro diversitate perfectionis substantiæ, & consequenter intellectus Angelici.

In priori etiam sensu dico verisimile esse Angelum superiorem, per se loquendo habere species universaliores, seu ad plura sese objecta extendentes, quam habeat inferior: ita Suarez lib. 2. cap. 15.

I. Per unam speciem potest Angelus varia objecta cognoscere.

Duo, vel plura objecta eandem in intellectu speciem producant.

II. In objectis ab Angelis per unam actum representantur, non alia requiritur unitas, quam aggregationis.

Actus clari plura objecta respiciunt, ut plura.

III. Major universalitas specierum, alicujus modis intelligi potest.

Species universaliores, & intensiores ex parte objecti.

IV. Angelus superioris speciei habet universaliores, quam inferior.

Perfectioni
intellectui
perfectior
debetur spe-
cies.

Modus intel-
legendi in Deo
simplicissimus
est, & uni-
versalissimus.

V.
Specierum
universaliū
duplex est
oblectum,
primarium,
& secunda-
rium.

Dari potest
species infi-
nitorum ob-
jectorum in
actu primo
representa-
tiva.

Non tamen
sequitur pos-
se hanc spe-
ciem illa om-
nia repræ-
sentare si-
mil in actu
secundo.

cap. 15. n. 4. & Thomista communiter, est que sententia S. Thomæ hic, quaestione 55. articulo 3. Ratio est: cum enim huiusmodi diversitas in universalitate specierum sit possibilis, non est cur neget quisquam eas de facto Angelis in perfectione inæqualibus tribui, ut hoc modo cum diversitate perfectionis in Angelis, proportio servetur in speciebus. Confirmatur ratione S. Thomæ citati: Deus enim quia summè & perfectissimè intellectuivus, modum cognoscendi habet simplicissimum & universalissimum; ergo res intellectivæ creatæ perfectissimæ, quod sibi invicem superiores sunt, & Deo propinquiores, eò magis de modo cognoscendi Dei participare debent, & consequenter universaliori modo intelligere.

Harum verò specierum universalium duplex assignari solet oblectum, primarium & secundarium; primarium sunt individua quædam naturæ alicujus substantialis, ut tot homines, tot equi, leones, &c. secundarium sunt proprietates & accidentia, quæ individuis hisce inesse possunt. Dari ergo potest species universalis, quæ 100. leones, exempli gratiâ, & totidem equos cum suis accidentibus representet, illos primariò, hæc secundariò. Utrum autem dari possit una species, quæ infinita individua vel species representet, variant Auctores: negant nonnulli, alii tamen nullam in hoc apparere aiunt repugnantiam. Quod si quis objiciat, si species in actu primo representare possit infinita; ergo habere poterit actum sibi adæquatam, & in actu secundo representare simul infinita. Resp. quidquid sit de veritate ipsius rei, & utrum Angelus per unum vel plures actus attendere simul queat ad infinita, non tamen est necessarium ad hoc ut species apta sit in actu primò ad representandum infinita, ut ea simul & collectivè representet, aut representare possit, sed sufficit, quòd divisivè quodvis ex infinitis illis objectis diversis representare possit: in hoc enim sufficienter superat quamcumque speciem quæ in actu primo extenditur ad objecta solum finita: sicut materia prima quæ recipere infinitas formas posset, esse non possit eas simul recipere, excederet in perfectione aliam materiam, quæ in actu primo non haberet virtutem tot formarum recepticem.

SECTIO DECIMA-QUINTA.

Difficultates quedam circa universalitatem specierum Angelicarum:
Vbi utrum unus Angelus alium comprehendat.

I.
Obicit hinc
sequi, vel
Angelum
aliquem in-
telligere sine
specie, vel
Angelos in-
æquales ha-
bere species
æquales.

CONTRA universalitatem specierum in Angelis objicit Egidius, hinc sequi, vel tandem deveniendum ad aliquem unum Angelum qui cognoscat sine specie, vel Angelos in perfectione inæquales, habere species in universalitate & extensione æquales: sequela probatur: si enim Angelus aliquis inferior cognoscat res omnes creatas per sex species; ergo Angelus superior sexies hunc in perfectione superans, res easdem cognoscat proportionem servata, per unam; ergo alius hoc perfectior per nullam; vel duo aut plures objecta illa cognoscent per species ejusdem universalitatis,

Durandus, Gabriël, Gregorius, & alii asserunt, species ad objecta cognoscenda non esse Angelo necessarias. Arriaga etiam disp. 4. de anima, n. 174. affirmat possibilem esse potentiam aliquam cognoscitivam sine specie distinctâ. Sed quidquid sit de his, Respondet Suarez hic, lib. 2. cap. 3. n. 8. neutrum sequi: etsi enim concedatur Angelum aliquem, in actu primo res omnes creatas sibi inferiores, per unam speciem cognoscere, & seipsum per suam substantiam, si tamen creetur alius hoc perfectior, cognoscat per pauciores & universaliores species; res namque alias creatas & hunc ipsum Angelum inferiorem per unam speciem cognoscat, & se per suam substantiam: at verò Angelus inferior, quamvis res omnes sibi inferiores cognoscat per unam speciem, Angelum tamen superiorem cognoscat per aliam speciem singularem, sicque saltem duas species habebit. Imò quot sunt Angeli creati vel superiores illi, vel æquales, tot habebit species illorum singulares. Plures ergo habebit species Angelus inferior, superior universaliores. Hunc etiam dicendi modum amplectitur Cajetanus & Albertinus. Hæc tamen postrema responsionis pars mihi videtur non carere difficultate.

Secundò itaque ad argumentum propositum respondet idem Suarez, nempe si ad unum aliquem Angelum perveniat, qui omnia existentia cognoscat per unam speciem, adhuc Angelum superiorem habiturum speciem universaliores, per quam nimirum, & existentia omnia cognoscat, & directè ac immediatè feratur in aliqua ex possibilibus. Tertiò dicunt alii, nullum esse inconveniens, quòd tandem deveniatur ad Angelos inæquales, quorum species sint in universalitate æquales: id enim aiunt esse per accidens, defectu scilicet oblectorum, quæ videantur; ad conclusionis autem nostræ veritatem sufficit, ut Sectione præcedente, num. 4. dixi, quòd per se loquendo, & si essent plura objecta videnda, superior Angelis haberet species universaliores, quam inferior.

Quæres utrum unus Angelus alium comprehendat? Ad hanc quaestionem secundum diversas de comprehensione opiniones respondendum, quas latè Disp. 20. de anima discussi. In nostrâ sententiâ, qui conceptum comprehensionis constitutum in commensuratione quadam intensivâ perfectionis actus cum perfectione objecti, facilius videtur difficultatis resolutio.

Primò itaque Angelus quivis comprehendere potest seipsum: maxima enim est inter cognitionem Angeli in ratione cognitionis, & substantiæ illius in ratione substantiæ proportio: unde connaturalissimè potest Angelus se comprehendere, cum connaturalissimè elicere possit cognitionem sibi, modo dicto adæquatam, seu tantæ perfectionis in ratione cognitionis, ac oblectum est in ratione objecti. Hinc constat inferiorem Angelum, connaturaliter loquendo, non posse comprehendere superiorem: superior verò non comprehendere solum potest, sed supercomprehendere inferiorem.

Dices: Angelus superior non cognoscat actus liberos inferioris; ergo illum non comprehendit. Negatur tamen consequentia; vel enim horum cognitio non spectat ad comprehensionem Angeli, ut vult Molina disp. 5. memb. 5. Hurtado disp. 10. de anima, sect. 3. num. 32. Suarez lib. 2. de Angelis cap. 31. num. 9. sicut inquit ipse ad comprehensionem herbæ alicujus parum refert, utrum cognoscantur accidentia communia, quæ illi ab

II.
Ostenditur
Angelos in
perfectione
inæquales,
species etiam
habere inæ-
quales.

Angelus su-
perior per
species sim-
per univer-
saliores co-
gnoscat, quâ
inferior.

III.
Alio modo
ostenditur,
Angelum
superiorem
habere spe-
cies univer-
saliores.

Tertia diffi-
cultatis pro-
posita solu-
tio.

IV.
Vtrum unus
Angelus aliū
comprehen-
dat, pendet
à diversis
de compre-
hensione sen-
tentis.

V.
Potest Ange-
lus compre-
hendere seip-
sum, ob sum-
mam cog-
nitionis ad co-
gnitum pro-
portionem.

Superior in-
feriorem cō-
prehendere
potest, non
econtra.

VI.
Actu libe-
rorum cog-
nitio ad cō-
prehensionem
non pertinet
cum sint
quid acci-
dentarium.